

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXII-то ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 86

София, петък, 17 май

1929 г.

95. заседание

Вторникъ, 14 май 1929 година.

(Открито отъ председателя А. Ц. Цанковъ, въ 16 ч. 15 м.)*

Председателъ: Обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ народни представители: Драгомиръ Апостоловъ, Христо Баевъ, Христо Баралиевъ, Рангелъ Барбанаковъ, Милко Бечевъ, д-ръ Иванъ Бешковъ, Борисъ Наковъ Бошковъ, Стефанъ Бояджиевъ, д-ръ Владимиръ Бурилковъ, Димитъръ Бърговъ, Ради Василевъ, Добри Витановъ, Тодоръ Г. Влайковъ, Вълчо Даскаловъ Вълчовъ, Хюсеинъ х. Галибовъ, Страшимиръ Георгиевъ, Димитъръ Гринчаровъ, Георги Губидѣльниковъ, Стою Джуджевъ, Стефанъ Димитровъ, Димитъръ Дрънски, д-ръ Цвѣтанъ Дяковъ, Георги Желѣзковъ, д-ръ Димо Желѣзовъ, Димитъръ Ивановъ I, Димитъръ Ивановъ II, Василь Игнатовъ, Димитъръ Икономовъ, Георги Казанаклиевъ, Иванъ Казанджиевъ, Трифунъ Капитановъ, Левъ Кацковъ, Колю Кожаклиевъ, Иванъ Колевъ, Кузманъ Куневъ, Кънчо Кънчевъ, Теодоси Кънчевъ, Хинекъ Майеръ, Александъръ Малиновъ, Атанасъ Малиновъ, Добри Даневъ Манасиевъ, Димитъръ Мангърговъ, Калоянъ Маноловъ, Христо Мариновъ, Тончо Мечкарски, Максимъ Милевъ, Петъръ Миновъ, Димитъръ Мишайковъ, Димитъръ Нейковъ, Александъръ Нефовъ, Стоянъ Никифоровъ, Малинъ Паневъ, Вичо Петевъ, Аврамъ Стояновъ Петровъ, Димитъръ Пешевъ, Александъръ Пиронковъ, Кръстанъ Поповъ, Иванъ Русевъ, Янко Сакъзовъ, Христо Силяновъ, Георги Симеоновъ, Петко Спайновъ, Никола Стамболиевъ, Петъръ Тодоровъ, Борисъ Толевъ, Методи Храновъ, Кирко Цвѣтковъ Христовъ, Владимиръ Христо-дуловъ, Александъръ Цаневъ, Кръстю п. Цвѣтковъ, Цвѣтко Цвѣтковъ, Стойне Чакръкчийски, Георги Чернооковъ, д-ръ Никола Чирпанлиевъ, Петъръ Якимовъ и Теню Янъгъзовъ)

Бюрото на Камарата е разрешило отпущкъ на следнитъ г. г. народни представители:

На г. Иванъ Лѣкарски — 1 день;
На г. Тома Константиновъ — 1 день;
На г. Христо Баралиевъ — 1 день;
На г. д-ръ Владимиръ Руменовъ — 3 дни;
На г. Владимиръ Христодуловъ — 2 дни;
На г. Константинъ Муравиевъ — 2 дни;
На г. Димитъръ Каранешевъ — 1 день;
На г. Петъръ Миновъ — 1 день;
На г. Димитъръ Пешевъ — 2 дни.

Следва да се разреши отъ Народното събрание отпущкъ на следнитъ г. г. народни представители:

На г. д-ръ Борисъ Николовъ — 4 дни;
На г. Никола Андреевъ — 1 день;
На г. Хюсеинъ х. Галибовъ — 4 дни;
На г. д-ръ Цвѣтанъ Дяковъ — 5 дни;
На г. Петъръ Цвѣтковъ — 9 дни;
На г. Димитъръ Ивановъ II — 7 дни;

На г. Александъръ Малиновъ — 6 дни;
На г. Атанасъ Каишевъ — 2 дни;
На г. Иосифъ Марулевъ — 1 день;
На г. Христо Стояновъ — 3 дни;
На г. Георги Казанаклиевъ — 11 дни.

Които сж съгласни да имъ се разреши исканиятъ отпущкъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Постѣпило е питане отъ пловдивския народенъ представителъ г. Стоянъ Омарчевски къмъ г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, съ което го пита, защо полицията въ гр. Ломъ не позволила на Земледѣлския съюзъ да прави организационно събрание.

Ще се изпрати на съответния министъръ, за да отговори.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя В. Димчевъ, а председателятъ идва на трибуната, отдето произнася следната рѣчь:)

Г. г. народни представители! Събрани сме въ единъ тържественъ, но и въ единъ тъженъ моментъ.

Неотдавна стихненъ пожаръ разруши нашата заседателна зала, въ която повече отъ 40 години се изгражда България и кова нейната сѣдба.

Днешниятъ моментъ, обаче, е тържественъ и славенъ, защото ние сме повикани да чествуваме две голѣми събития, две велики дати въ историята на българския народъ: 1000 години отъ славното царуване на Симеона и 50 години отъ освобождаването на България.

1000 години, години на борби, години на изпитания, години на слава и на величие, но и години на разочарование, не на падение, защото въпрѣки всички тежки изпития, на които бѣ изложенъ нашиятъ народъ, той не бѣ никога нито победенъ, нито падна духомъ. Малкъ, но винаги великъ бѣ и нека се надѣваме, ще бѣде. Като-че-ли сѣдбата непрестанно е излагала на изпитания и на люти борби нашия народъ. Но ние сме горди, че въпрѣки всичко оставаме здрави, изживѣхме всички беди, запазихме се като народъ. Защото знайно е, че много племена, които сѣдбата е отхвърлила на Балканския полуостровъ въ течение на вѣковетъ загинаха — българскиятъ народъ остана живъ и здравъ не да живѣе само, но и да твори култура, цивилизация и история на Балканитѣ. Ние сме горди за това.

Г. г. народни представители! Нѣма по-славна епоха въ историята на българския народъ отъ епохата на Симеона, епоха, която историкътъ е нарекълъ **златенъ вѣкъ на България**, епоха, която тури начало на славянската култура и на славянската цивилизация. Симеонъ се яви носителъ на 3 велики идеи, които той съ мечъ и съ перо въ рѣка поиска да осъществи. Той поиска да обедини славянскитѣ племена въ единъ народъ, въ една национална държава; той поиска да създаде национална църква, за да обезпечи духовната самостоятелностъ на българската нация; той поиска да създаде писменостъ и условия

*) Отъ днесъ заседанията на Народното събрание ще се състоятъ въ залата на Българската академия на наукитѣ, поради опожаряването на заседателната зала на Народното събрание на 30 априль 1929 г.

за култура въ България, а азъ бихъ казалъ — и въ славянския свѣтъ. Ето величието на тая епоха, ето величествеността на тая фигура, 1000 годишнината на която ние чувствуваме днесъ.

Вѣкове минаватъ, България преживѣ тежки дни, тя преживѣ тежко робство, но тя възкръсна и се яви достоенъ замѣстникъ на великия Симеонъ въ лицето на Иванъ Асенъ II — най-славниятъ между славнитъ български царе. Следъ туй идатъ нови бедн, нови нещастия, иде едно дълго вѣковно робство, което разстила своитъ черни крила надъ родната земя и гнети българския народъ. Но този народъ съ епически борби и подкрепенъ отъ братска помощъ се освободи. Въ този моментъ не мога да не си спомня и да не извикамъ въ вашето въображение почитъ къмъ паметта на Царя Освободителя и къмъ паметта на всички ония незнани 200 хиляди братя руси, които осѣяха съ своитъ кости роднитъ български поля за нашата свобода.

Г. г. народни представители! На 19 февруарий 1878 г. биде подписанъ Санъ-Стефанскиятъ договоръ, Симеонова България възкръсна, но уви, на 1 юлий сѣщата година се подписа Берлинскиятъ договоръ, който ни разпокъса. На 16 априлъ 1879 г. се събра учредителното Народно събрание, на сѣщия денъ, когато и биде запалена заседателната зала на Народното събрание. Чудно съвпадение! Отъ това съвпадение, азъ не зная дали по мистичизъмъ, или по внушение на какви сили, вѣрвамъ още повече въ съдбата на България, защото въ сѣщия този денъ, когато тая зала биде открита отъ Академията на наукитъ, започваме заседанията на Народното събрание. Тукъ, гдето се твори националната наука, ние ще заседаваме.

Азъ благодаря отъ името на народното представителство на академията, че тя първа се притече и поиска да ни приюти въ своитъ помѣщения. И може би това е единъ символъ, че българската научна мисль и българската политика ще върватъ ржка за ржка, за благото и за възвеличаването на нашето отечество. (Ржкоплѣскания)

50 години се изминаха отъ първия денъ на нашето освобождение, и трѣбва да признаемъ, че съдбата не бѣ щедра къмъ насъ, като почти всѣка година ни изпращаше изпитания: събитията отъ 1881 г., Сръбско-българската война отъ 1885 г., когато за пръвъ пжтъ се прослави българскиятъ воененъ гений. Съединението, режимътъ отъ 1886—1894 г., препълненъ съ тежки политически борби и едно спокойствие въ периода 1894 — 1912 г., за да започнатъ наново тежки страдания или тежки изпитания за нашия народъ.

Лелѣни отъ мечтата да се обединимъ национално и да изпълнимъ заветитъ на вѣковетъ, мечтитъ и тежненията на нашитъ предци, ние, уви, трѣбваше да преживѣемъ едно разочарование. Безъ да бждемъ сломени и безъ да се отчайваме, ние хранимъ пакъ надежда; и хранимъ тази надежда въ силитъ на нашия народъ. Спомняйки си тия тежки години, но спомняйки си и славната епоха на Симеона и славнитъ дни на миналото, г. г. народни представители, азъ не мога тукъ, отъ това мѣсто (Сочи трибуната) въ този тържественъ моментъ да не извикамъ въ моята паметъ образитъ, за да отдамъ почитъ на онѣзи, които строиха България презъ тѣзи 50 години, да се поклоня на първия председателъ на учредителното Народно събрание, Негово Блаженство Антимъ I; да се поклоня — позволете ми тая нескромность — и предъ паметта на моя предшественикъ на това мѣсто, покойниятъ Петко Каравеловъ, първиятъ председателъ на първото Народно събрание, на този неспокоенъ и революционенъ духъ, който водѣше непрестанно, до последнитъ дни на живота си, борба — борба за благото на отечеството си. Нека се поклонимъ и на другитъ голѣми труженици покойници: на Драганъ Цанкова, на този, който обладавше всички качества на българина; да се поклонимъ и на Стефанъ Стамболова, този който имаше воля и енергия; да се поклонимъ на мѣдрия, на далновидния, на философа, както казвамъ азъ, въ политиката — на Константинъ Стойлова; да се поклонимъ на всички ония дейци, знайни, но които не мога да изброя, които, всѣки по свои сили и по свое разбиране, въ течение на годинитъ допринасяха за изграждането на нашето отечество, за да го видимъ това, което е то днесъ.

Петдесетъ години сж единъ нищоженъ периодъ отъ време за живота на единъ народъ. Но ние, страдалитъ, ние, които водимъ една непрестанна борба за съществуване, ние ценимъ и ние знаемъ какво струватъ тѣзи 50 години на нашия народъ.

Днешниятъ тържественъ денъ, г. г. народни представители, свързва две епохи — епохата на миналото, свѣтлата епоха на миналото и тази на свѣтлото бждеще на България. Днешниятъ денъ, пренасяйки се въ нашето минало, ни припомня за заветитъ на историята, за тежненията на народа, за задачитъ, които ние има да разрешимъ — ние, неговитъ избраници, и онзи, когото провидението е опредѣлило да бжде върховенъ вождъ на българския народъ — Негово Величество Царя на българитъ Борисъ III.

Тежка е българската корона, но ние сме спокойни, защото тя се носи отъ едно достойно чело.

Г. г. народни представители! Народътъ очаква отъ насъ да закрепимъ неговото свѣтло бждеще. И въ този тържественъ денъ, денъ на възпоминание и на прослава, нека ние запалимъ въ нашитъ гърди свещения български огънь, да разнесемъ този огънь по всички краища на нашата родина, да го влѣмъ въ душата на многоизстрадалия български народъ, за да стоплимъ народа, да го озаримъ съ лжчи на надежди и съ вѣра въ бждещето, за да пребжде България на вѣчни времена — въ вѣковетъ. (Бурни и продължителни ржкоплѣскания отъ всички страни)

Председателствуващъ В. Димчевъ: Съобщавамъ на Събранието, че сж постѣпили:

Отъ Министерството на народното просвѣщение — законопроектъ за институтъ за научни изследвания „Царъ Борисъ III“. (Вж. прил. Т. I, № 113)

Отъ Министерството на финанситъ — предложение за освобождаване отъ митни берии внасянитъ отъ Министерството на войната бензинъ, масла, гресъ и карбидъ. (Вж. прил. Т. I, № 114)

Отъ сѣщото министерство — предложение за облагане съ вносно мито 5% върху добитата при продажбата имъ цена и освобождаване отъ всѣкакви други данъци, такси и берии изваденитъ отъ морето стоки, съставляващи товара на потъналия параходъ „Жакъ Фрейсине“. (Вж. прил. Т. I, № 115)

Отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда — предложение за одобрение решенията на Международната организация на труда, взети въ VIII и IX сесии на общата ѝ конференция въ Женева презъ 1926 и 1927 г. (Вж. прил. Т. I, № 116)

Отъ Министерството на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ — предложение за одобрение на международната радиотелеграфна конвенция, сключена въ Вашингтонъ презъ 1927 г. (Вж. прил. Т. I, № 117)

Тѣзи законопроекти и предложения ще се раздадатъ на г. г. народнитъ представители и ще се поставятъ на дневенъ редъ.

Има думата г. министъръ-председателтъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Мене ми се струва, че въ днешния денъ ние сме изчерпали дневния редъ съ речта на уважаемия нашъ председателъ, тѣй умѣстна, тѣй съдържателна и тѣй ободрителна.

Азъ моля народното представителство да се съгласи да вдигнемъ заседанието за други денъ — понеже, споредъ програмата на Комитета по отпразнуването на 50-годишнината отъ освобождението на България, утре има да се изпълняватъ други точки отъ нея — като на първо мѣсто въ дневния редъ за идното заседание, на 16 т. м., се постави пжтъ четене на законопроекта, който г. председателствуващия сега ни съобщи, че е постѣпилъ — законопроектътъ за институтъ за научни изследвания „Царъ Борисъ III“ въ паметъ на тържествата.

К. Пастуховъ (с. д): Не е раздаденъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Сега ще се раздаде.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Ако се формализирате...

Д. Дрънски (д): Не. Може, може.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Струва ми се, че това е редно да стане.

Следъ този законопроектъ на второ мѣсто да се постави първо четене на законопроекта за уредба и управление на българскитъ държавни желѣзници и пристанищата и следъ туй да следва днешниятъ дневенъ редъ.

Н. Мушановъ (д): Искамъ думата.

Председателствуващ В. Димчевъ: Има думата народният представител г. Никола Мушановъ.

Н. Мушановъ (д): Г. г. народни представители! На 14 февруарий 1879 г. като най-старъ бѣше поканенъ Негово Блаженство Антимъ I да председателствува учредителното Народно събрание. Той покани за подпредседател Негово Високопреосвещенство Симеонъ Варненски. Той е първиятъ подпредседател на учредителното Народно събрание, и съдбата е отредила той да е единствениятъ останалъ живъ отъ него време.

Азъ ще моля председателството и народното представителство да изкажатъ почитта си къмъ този великъ старецъ, който и досега е все още бодъръ на своя постъ и е единъ отъ най-достойнитъ български владци. Азъ съмъ увѣренъ, че това мое предложение ще се приеме. (Ръжкоплѣскания).

Председателствуващ В. Димчевъ: Приема се единодушно.

Които приематъ предложения отъ г. министъръ-председателя дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство Събранието приема.

Министъръ-председател А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Споредъ поканата на комитета, желателно е утре народното представителство да присѣдства на молебена и тържеството, което ще го последва.

Председателствуващ В. Димчевъ: Заседанието се вдига за други день.

(Вдигнато въ 16 ч. и 36 м.)

Председателъ: АЛ. Ц. ЦАНКОВЪ

Подпредседателъ: В. ДИМЧЕВЪ

Секретаръ: ИВ. Д. МИХАЙЛОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Л. АНТОНОВЪ

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

Стр.	Предложения:	Стр.
Отпуски , разрешени на народните представители: Иванъ Лѣкарски, Тома Константиновъ, Христо Баралиевъ, д-ръ Владимиръ Руменовъ, Владимиръ Христодуловъ, Константинъ Муравиевъ, Димитъръ Каранешевъ, Петъръ Миновъ, Димитъръ Пешевъ, д-ръ Борисъ Николовъ, Никола Андреевъ, Хюсеинъ х. Галибовъ, д-ръ Цвѣтанъ Дяковъ, Петъръ Цвѣтковъ, Димитъръ Ивановъ II, Александъръ Малиновъ, Атанасъ Кашевъ, Иосифъ Марулевъ, Христо Стояновъ и Георги Казаналиевъ	1) за освобождението отъ митъи бери внасянитъ отъ Министерството на войната бензинъ, масла, гресъ и карбидъ. (Съобщение)	2178
	2) за облагане съ вносно мито 5% върху добитата при продажбата имъ цена и освобождаване отъ всѣкакви други данъци, такси и бери, изваденитъ отъ морето стоки, съставляващи товара на потъналия параходъ „Жакъ Фрейсине“. (Съобщение)	2178
	3) за одобрение решенията на Международната организация на труда, взети въ VIII и IX сесии на общата ѝ конференция въ Женева презъ 1926 и 1927 г. (Съобщение)	2178
Питане отъ народния представител С. Омарчевски къмъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве относително непозволяването отъ страна на полицията въ гр. Ломъ Земледѣлскитъ съюзъ да прави организационно събрание (Съобщение)	4) за одобрение на международната радиотелеграфна конвенция, сключена въ Вашингтонъ презъ 1927 г. (Съобщение)	2178
Речь отъ председателя на Народното събрание А. Ц. Цанковъ по случай чествуване хилядогодишнината отъ царуването на Симеона и 50 години отъ освобождението на България	Предложение отъ народния представител Н. Мушановъ за изказване отъ страна на народното представителство почить къмъ Негово Високопреосвященство Симеонъ, варненския митрополитъ, като пръвъ подпредседател на учредителното Народно събрание презъ 1879 г. (Приемане)	2179
Заксепросектъ за институтъ за научни изследвания „Царъ Борисъ III“. (Съобщение)	Дневенъ редъ за следующето заседание	2178 2179